

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНСТРУМЕНТАЛІСТІВ В УМОВАХ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

В умовах розвитку українського суспільства великого значення набуває удосконалення процесу підготовки фахівців. Науковці завжди переймалися проблемами підготовки спеціалістів. О. Абдулліна, А. Алексюк, С. Архангельський, І. Бартенєва, І. Богданова, І. Бужина, А. Ващенко, В. Галузинський, Р. Гуревич, Н. Дідусь, Г. Дмитренко, М. Дмитрієва, З. Курлянд, І. Левіна, А. Ліненко, М. Ломонова, М. Нікандров, В. Орищенко, Т. Осипова, І. Рейнгард, Л. Ричкова, А. Семенова, Л. Сивенко, Р. Хмелюк, О. Цокур, Г. Яворська, Ф. Янушкевич та інші присвятили свої дослідження проблемам вищої школи.

Наразі актуальною є і проблема підготовки інструменталістів в умовах вищої мистецько-педагогічної освіти. До організаційних форм навчання інструменталістів з фахових дисциплін у ВНЗ (класифікація за кількістю студентів) відносять індивідуальні (фах) та колективні форми навчання (інструментальний ансамбль, фортепіанний ансамбль, камерний ансамбль, оркестр), що мають власну структуру та принципи, за якими упорядковані структурні компоненти.

Індивідуальні практичні заняття з фаху є основною обов'язковою формою навчання інструменталістів у вищій школі і призначені для формування і вдосконалення виконавської майстерності та відіграють провідну роль у підготовці артистів-солістів-інструменталістів за спеціалізаціями «Інструментальне виконавство» та «Фортепіано».

Також індивідуальні практичні заняття з фаху у ВНЗ сприяють уточненню і розширенню теоретичних знань, розвивають виконавську майстерність (музичне мислення і виконавську техніку), сприяють виробленню професійних компетентностей і розвивають наукове мислення. У процесі підготовки до індивідуальних практичних занять з фаху інструменталісти опрацьовують нотну, енциклопедичну, навчальну, методичну і наукову літературу, вчать застосовувати отримані теоретичні знання на практиці.

Для індивідуальних практичних занять з фаху властиві:

- систематизація; конкретизація; поглиблення теоретичних знань; удосконалення виконавських умінь і навичок, набутих інструменталістами у процесі самостійної роботи;
- розвиток навичок та розширення комплексу методів самостійної роботи інструменталістів;
- заохочення до наукової діяльності у сфері інструментального виконавства;
- контроль якості виконання самостійної роботи інструменталістів з вивчення інструктивного матеріалу та художнього репертуару.

Провідним принципом індивідуальних практичних занять з фаху є індивідуальний підхід до кожного студента-інструменталіста, який сприяє якісній підготовці майбутніх фахівців та передбачає:

- визначення викладачем фаху індивідуальних особливостей темпераменту, рис характеру, поглядів, смаків своїх студентів-інструменталістів;
- уміння викладача з фаху діагностувати рівень сформованості образу мислення, ставлення до життя та праці, спрямованості особистості кожного студента-інструменталіста;
- залучення кожного студента-інструменталіста до посильних для нього завдань, систематично їх ускладнюючи;
- своєчасне виявлення й усунення причин, які не дозволяють студенту-інструменталісту досягти мети та оптимізація процесу навчання;
- посилення власної активності студентів-інструменталістів та її максимальне використання;
- підготовку кожного студента-інструменталіста до самонавчання та самовиховання;
- розвиток самостійності, ініціативи, творчого пошуку всіх студентів-інструменталістів.

Обов'язковим і не менш важливим компонентом процесу навчання інструменталістів у вищій школі є колективні заняття з інструментального ансамблю, фортепіанного ансамблю, камерного ансамблю, оркестрового класу, призначені для формування і вдосконалення умінь і навичок колективного музикування та відіграють головну роль у підготовці артистів (оркестру, ансамблю). Колективні заняття з оркестрового класу також є фундаментальними для підготовки диригентів, керівників (оркестру, ансамблю), а

колективні заняття з камерного ансамблю займають провідне місце у підготовці піаністів-концертмейстерів.

О. Рудницька зазначала, що навчальна робота з музичними колективами є специфічною формою колективних занять. «Виховання художнього колективу – це завдання, рішення якого включає, крім суто творчих і педагогічних проблем, чимало психологічних, що пов'язані з закономірностями спілкування та міжособистісних відносин, формуванням професійної однорідності групи, принципами кооперації та конкуренції, авторитарного і демократичного стилів управління тощо» [1, с. 140].

Участь інструменталістів у оркестрі (ансамблі) не позбавлена певних труднощів, адже зовсім нелегко навчитися слухати інших і відчувати себе частиною цілого. Як вважав, М. Різоль, ансамблева гра виховує у виконавців низку цінних якостей: вона дисциплінує у відношенні ритму, дає відчуття потрібного темпу, сприяє розвитку мелодичного, поліфонічного, гармонічного і тембрального слуху, виховує впевненість, допомагає досягти стабільності у виконанні [2, с. 13].

Отже, організаційні форми навчання інструменталістів з фахових дисциплін у ВНЗ уміщують: індивідуальні практичні заняття з фаху, призначені для формування і вдосконалення виконавської майстерності та відіграють провідну роль у підготовці артистів-солістів-інструменталістів і колективні заняття, призначені для формування і вдосконалення умінь і навичок колективного музикування та відіграють вирішальну роль у підготовці артистів (оркестру, ансамблю), а також є фундаментальними для підготовки диригентів, керівників (оркестру, ансамблю). Колективні заняття з камерного ансамблю займають чільне місце у підготовці піаністів-концертмейстерів.

Список використаних джерел:

1. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2005. – 360 с.
2. Різоль Н. И. Очерки о работе в ансамбле баянистов : (на основе опыта квартета баянистов Киевской филармонии) / Н. И. Різоль. – М. : Сов. композитор, 1986. – 224 с. : ил.